

L'Olivera de la Plaça Catalunya

(Agus Giralt)

De cop, sense que cap persona ho hagués previst abans el terra de la Plaça Catalunya es va esquerdar. Era una esquerda petita, de dos centímetres, que es trobava just al centre de la plaça. cap turista ho va poder captar amb les seves capricioses càmeres, ni cap tècnic ho va reflectir als seus informes.

Era una esquerda gairebé invisible, una imperfecció més de les moltes que te la ciutat. Però aviat aquella fosca esclatxa es va omplir de verd. Sota la pedra van començar a créixer unes minúscules arrels, una petita tija i tres fulles.

Van anar passant els dies i la petita mala herba creixia buscant l'aire i la llum del Sol. creixia malgrat el ciment, impassible a les seves febles arrels, malgrat la brutícia, els pixats, els constants peus que creuaven la plaça.

Creixia i creixia, enlairant-se des del terra, però encara creixia més sota d'aquest. Les febles arrels buscaven petites esclatxes al ciment i s'expandien sota els ulls de la gent, abraçant la roca i cercant la seva humitat.

Aviat la tija d'aquella petita planta va anar mudant, endurint-se, fent-se més gruixuda, recargolant-se sobre si mateixa.

Als ulls dels barcelonins va ser vista com una constatació més de l'estat de deixadesa de la ciutat. Al ulls de l'alcalde... als ulls de l'alcalde, poc acostumat a voltar a peu sense cotxes oficials, aquella imperfecció no va arribar mai.

Poc va faltar per que la petita planta desapareixes del tot. Un vespre la plaça es va omplir de peus, d'empentes, de crits, de música, d'alcohol, de carteristes, de baralles, de llaunes, de gots de plàstic, de vidres trencats, d'ampolles, de banderes i de bufandes blau i granes.

I entre les trepitjades, la merda que s'hi acumulava, el foc d'algun contenidor i la posterior neteja exhaustiva va ser un petit miracle que la planta arribés a sobreviure. Però segons diuen allò que no aconseguieix matar-te et fa més fort. I potser per això després d'aquell moment crític la petita malaherba es va endurir, i la seva tija va créixer, esdevenint fusta, dura i flexible a la vegada.

Però l'herba era molt més que el que la gent de la ciutat hauria cregut. Un bon dia, quan la ciutat va despertar els barcelonins, tant els ciutadans de segona, els residents de la ciutat, com els barcelonins de primera, els ocasionals, van descobrir estorats que la petita herba ja no era tal, s'havia convertit en un arbre, concretament, tot i que la majoria d'urbanites no ho van descobrir, la petita planta s'havia convertit en una olivera.

Després d'unes quantes fotos dels turistes i d'alguna crònica a algun programa de la televisió l'Olivera va esdevenir un dels símbols de Barcelona, com la Pedrera, la Sagrada Família, el Park Güell, Gaudí, el Modernisme, l'Eixample, Cerdà, els coloms, el Barça, els Jocs Olímpics, la Rambla, la font de colors, l'estàtua de Colom, els barrets mexicans, Floquet de Neu o els carteristes de la línia 4.

Els pacifistes van veure en l'olivera un símbol de Pau, els ecologistes la força de la natura imposant-se al formigó, per als catalans d'origen andalús representava com cap altre símbol els seus orígens i el seu arrelament a Catalunya, per als catalanistes era una metàfora de l'esforç de la terra obrint-se camí tot i les dificultats i les traves. Molts

van veure un símbol de mediterraneïtat i centenars de guies es van aturar al seu davant destacant la seva fusta recargolada i les seves línies arrodonides de clara inspiració gaudiniana.

Per a uns quants va ser el seny i per a d'altres la rauxa. I ben aviat va ser el centre de polèmiques a molts diaris. Articles d'opinió, cartes al director, articles de biòlegs, paisatgistes, arquitectes, urbanistes i fins i tot algun naturòpata partidari de convertir la plaça en un jardí zen.

I ben aviat l'olivera, involuntàriament, va batejar un festival de flamenc, un certamen literari i alguns bars de tapes fast-food del centre. La Rambla es va omplir de postals i rèpliques absolutament kitsch en centenars de formats: clauers, plats de ceràmica, pins, imants de nevera i d'altra artesanía taiwanesa.

I oli, totes les botigues de records de la ciutat van començar a vendre oli de l'olivera gegant de la plaça Catalunya, una quantitat tan gran d'ampolles que qualsevol que ho hagués pesant l'estona suficient abans de comprar una ampolla ja hauria vist clarament com una única olivera, per molt gran que fos, no hauria pogut produir mai aquella quantitat de litres i litres d'oli.

Aquell arbre que havia nascut i crescut sol, sense que l'Ajuntament i la Generalitat haguessin d'invertir un cèntim, produïa tants beneficis que ben aviat el consistori va decidir presentar la seva candidatura a ser triat com patrimoni de la humanitat per la UNESCO.

Però pocs es van fixar el temps suficient en l'olivera com per veure que seguia creixent. Un dia el sostre de la parada del metro de Catalunya de la línia 3 es va esquerdar i les arrels es van començar a estendre per la volta buscant l'escassa humitat d'aquell subsòl encimentat. Però després d'un estudi arquitectònic es va decidir que el sostre no perillava, així que van optar per no fer cap tipus d'intervenció. Al contrari, tothom va estar d'acord en destacar l'espectacularitat d'aquell fet, la bellesa d'un sostre que, a poc a poc, s'omplia d'arrels. I no d'unes arrels qualsevol, les arrels de l'olivera de la plaça Catalunya!

Quan les arrels van fer perillar la catenària del metro TMB va decidir enfonsar uns metres tota la parada. No ho feien per cap sensibilitat mediambiental, sinó per poder aprofitar també aquell fenomen econòmic. Tots els combois de la línia 3 van ser substituïts per trens amb sostre de vidre. Per pagar-ho aquell any les T-10 van pujar un euro més del previst.

Però l'olivera també creixia cap al cel, convertint el cercle central de la plaça en un espai perfecte per situar lucratives terrasetes per les quals, gràcies a les concessions atorgades, l'Ajuntament cobrava quantioses sumes cada any.

Els problemes de micció dels turistes que havien carregat en excés les seves bufetes de cervesa es van solucionar foradant pel darrera l'escultura de Subirachs dedicada a Macià per situar un parell de polyklins. Per 50 cèntims es podia accedir per buidar i seguir dedicant-se una estona més al culte a Bacus.

Aviat l'arbre va arribar als 15 metres i el seu retorçat tronc va començar a adoptar formes capricioses, fruit potser dels vents o de les vetes d'aigua. creixia ara en direcció nord, estenent-se cap a l'edifici del Corte Inglés com si fos un pont.

L'Ajuntament va preparar una via d'escalada que permetia pujar, per un preu mòdic, al capdamunt als turistes més intrèpids. Barcelona estrenava així una atracció en un camp del turisme fins llavors poc actiu a la ciutat, els esports d'aventura. Per uns quants calers més també es podia baixar fent pònting o tirolina.

Però una nit, quan els únics que quedaven a la plaça Catalunya eren uns australians borratxos i els carteristes que els seguien per aprofitar el moment oportú per robar-los, l'olivera va fer la gran crecudada.

Les arrels van baixar cap a la via trencant els vidres del sostre del tren que passava, per sort, mig buit en aquell moment. El tronc va multiplicar la seva amplada i l'arbre va créixer molts metres. Els ancoratges de les cordes d'escalada van saltar i les cordes es van rebentar.

Guiris i carteristes van fugir corrent quan van veure que el terra s'esquerdava als seus peus i que les cabines de l'interior de l'estàtua de Francesc Macià s'esclafaven per una arrel que les empenyia amunt.

Les taules de les terrasses queien per la tremolor que ocasionava la crecudada de les arrels en anar-se estenent i alguna fins i tot es va enquestar dins les esquerdes del terra, que es van omplir de vidres, escuma de cervesa i l'arròs d'alguna paella precuinada.

Impulsades per la crecudada les branques van rebentar les parets del Corte Inglés, entrant a l'interior i fent tombar maniquins i prestatgeries. I un cor de sirenes va inundar la plaça Catalunya i les Rambles.